

18.3.92.
af
OGS/- 18.3.92.

N O T A T

Politiske rammebetingelser for fiskerivirksomhet i antarktiske farvann (Sydishavet).

Generelt

Med antarktiske farvann forstås her havområdene som i syd støter opp til det antarktiske fastland (Sydpollaret eller Antarktika). Noen bestemt nordlig avgrensning er vanskeligere å angi, - det vil i hovedsak være avhengig av formålet. I foreliggende sammenheng kan det være hensiktsmessig å se på havområdene syd for den antarktiske konvergens, som danner en hydrologisk grense mellom de kalde vannmasser i syd og de noe varmere vannmasser lengre nord. Den antarktiske konvergens er ingen skarp linje (jfr. vedlagte kart), men når på det nordligste (i det vestlige Indiske Hav) opp til ca. 47 grader sydlig bredde og på det sydligste (vest av Den antarktiske halvøy) til ca. 63 grader sydlig bredde. De aktuelle havområder tilsvarer i grove trekk de samme farvann som omfattes av Konvensjonen for bevaring av antarktiske marine levende ressurser (CCAMLR), men omfatter f.eks. ikke farvannene omkring Falklandsøyene eller inntil det sydamerikanske fastland (Argentina og Chile).

Suverenitetsforhold - land- og øyterritorier

På det antarktiske fastland har følgende 7 stater gjort krav på statshøyhet over større eller mindre områder:
Storbritannia, området mellom 20 og 50 grader vestlig lengde

syd for 50 grader sydlig bredde samt mellom 50 og 80 grader vestlig lengde syd for 58 grader sydlig bredde (det såkalte "Falkland Islands Dependencies", krav fremmet i 1908, redefinert i 1917, senere omdøpt til "British Antarctic Territory").

New Zealand, området mellom 160 grader østlig lengde og 150 grader vestlig lengde ("Ross Dependency", krav fremmet i 1923).

Frankrike, området mellom 142 og 136 grader østlig lengde ("Adelie Land", krav fremmet 1924).

Australia, områdene mellom 160 og 45 grader østlig lengde, bortsett fra området mellom 142 og 136 grader østlig lengde ("Australian Antarctic Territory", krav fremmet 1933).

Norge, området mellom 20 grader vestlig lengde og 45 grader østlig lengde (Dronning Maud Land, annektert 1939).

Chile, området mellom 53 og 90 grader vestlig lengde (krav 1940).

Argentina, området mellom 25 og 74 grader vestlig lengde (krav 1939 stadfestet 1942 og utvidet 1946).

Som det fremgår er de britiske, chilenske og argentinske krav på Den antarktiske halvøy delvis innbyrdes overlappende.

Ovennevnte suverenitetskrav dekker hele det antarktiske fastland, bortsett fra sektoren mellom 90 og 150 grader vestlig lengde, som ingen stat har gjort formelt krav på (det kan imidlertid tilføyes at Dronning Maud Land, i motsetning til de øvrige kravområder, ikke formelt er definert som en sektor, men omfatter "fastlandsstranda ... med det landet som ligg innafor denne stranda og det havet som ligg innåt", uten noen nærmere avgrensning nordover eller sydover).

Den rettslige og politiske status for de ulike suverenitetskrav på det antarktiske fastland har tildels vært omtvistet. Norge, Storbritannia, Australia og New Zealand har gjensidig anerkjent hverandres krav, men gjennomgående har de ulike krav ikke blitt gjenstand for bred og uttrykkelig internasjonal anerkjennelse.

I tillegg til det antarktiske fastland omslutter de antarktiske havområder en rekke øyer og øygrupper hvor stater

utenfor omådet gjør suverenitetskrav gjeldende. Av disse kan særlig følgende nevnes:

Norge: Peter I's øy, Bouvetøya

Storbritannia: Syd-Georgia, Syd-Sandwichøyene, Syd-Shetland, Syd-Orknøyene

Syd-Afrika: Prince Edward Island, Marion Island

Frankrike: Kerguelen, Crozet

Australia: Macquarie, McDonald and Heard Islands.

Suverenitetsforholdene i relasjon til havområdene - Fiskerijurisdiksjon

I løpet av 1970-årene vant konseptet om 200 n. mils nasjonale eksklusive økonomiske soner internasjonal anerkjennelse. Dette innebar at også det antarktiske fastland og øyene i Sydishavet kunne betraktes som mulig grunnlag for etablering av 200 mils økonomiske soner også i denne del av verden. Flere stater har opprettet slike soner med utgangspunkt i territorialkrav på det antarktiske fastland: Chile allerede i 1947, Argentina i 1975, New Zealand i 1977 og Australia i 1979. De to sistnevnte er såkalte fiskevernsoner, som imidlertid ikke blir håndhevet. Disse sonekravene er ikke anerkjent av andre land. Frankrike opprettet en 200 mils økonomisk sone rundt Kerguelen i 1978. Denne sonen er generelt anerkjent, men skapte visse problemer i forbindelse med forhandlingene om et regionalt ressursregime (CCAMLR, jfr. nedenfor) da den delvis ligger syd for den antarktiske konvergens og således delvis overlapper angjeldende konvensjonsområde.

Av vedlagte kartskisse synes videre å fremgå at Australia, Norge og Storbritannia har opprettet 200 mils soner rundt henholdsvis McDonald and Heard Islands, Bouvetøya og Syd-Georgia og Syd-Sandwichøyene. At Norge skulle ha opprettet noen slik sone rundt Bouvetøya er det ikke lykkes undertegnede å få bekreftet.

Antarktistraktaten - betydning for suverenitetsforholdene

Antarktistraktaten ble undertegnet 1. desember 1959 og trådte ikraft 23. juni 1961. De opprinnelige traktatparter var de syv kravhavere Norge, Storbritannia, Australia, New Zealand, Frankrike, Chile og Argentina, samt ytterligere fem stater med særlig interesse i antarktisk forskning m.m.: USA, Sovjetunionen, Syd-Afrika, Belgia og Japan (senere har en rekke land sluttet seg til). Traktatens artikkel IV innebar en "frysing" av suverenitetsspørsmålene gjennom formuleringer som betydde at kravhaverne opprettholdt sine krav samtidig som øvrige parter opprettholdt sine reservasjoner overfor disse.

Antarktistraktaten gjelder for området syd for 60 grader sydlig bredde, men statenes rettigheter på det åpne hav i henhold til folkeretten blir ikke berørt.

Antarktistraktaten innførte et system med jevnlig konsultative møter mellom traktatpartene, og det har på dette grunnlag utviklet seg et omfattende organisert samarbeid som tildels har gått ut over traktatens rammer. Dette samarbeidet, som gjerne benevnes som "Antarktistraktat-systemet", omfatter nå i tillegg til Antarktistraktaten og dens konsultative møter følgende komponenter:

- Bevaringstiltak for flora og fauna av 1964 (Agreed Measures on Conservation of Antarctic Flora and Fauna),
- Selkonvensjonen av 1972 (Convention on Conservation of Antarctic Seals),
- Krillkonvensjonen av 1980 (Convention for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources, - fork. CCAMLR),
- Mineralkonvensjonen av 1988 (Antarctic minerals Convention).

Blant ovennevnte er det spesielt den såk. "**Krillkonvensjonen**" (her benevnt CCAMLR) som er av interesse i foreliggende sammenheng.

CCAMLR ("Krillkonvensjonen")

Konvensjonen for bevaring av de antarktiske marine levende ressurser - CCAMLR - ble undertegnet 20. mai 1980 og trådte ikraft 7. april 1982. I henhold til konvensjonens bestemmelser er det opprettet en kommisjon som består av representanter for de land som er parter til konvensjonen. For tiden har CCAMLR følgende 21 medlemmer: Argentina, Australia, Belgia, Brasil, Chile, Frankrike, India, Italia, Japan, New Zealand, Norge, Polen, Russland, Spania, Storbritannia, Sverige, Syd-Afrika, Syd-Korea, Tyskland, USA og EF (sistnevnte med eget medlemskap i tillegg til de øvrige EF-land).

Konvensjonen gjelder for de marine levende ressurser, inkl. sjøfugl, i området syd for den antarktiske konvergens (jfr. foran), hvilket bl.a. innebærer at Bouvetøya og havområdene omkring denne faller inn under konvensjonsområdet. Populær-betegnelsen "Krillkonvensjonen" er således altfor snever i forhold til dens faktiske virkeområde, men har naturlig sammenheng med at de enorme krillforekomstene utgjør de største av de kommersielt utnyttbare ressurser i konvensjonsområdet. I tillegg faller en rekke bestander av utnyttbare fiskeslag inn under konvensjonens saksfelt.

Konvensjonens formål er ressurs-**bevaring**, idet det er presisert at dette også omfatter rasjonell utnyttelse av ressursene. Konvensjonen stiller opp generelle prinsipper for bevaringstiltak, fangst og annen virksomhet med henblikk på å opprettholde det innbyrdes forhold mellom de ulike arter, både slike som er gjenstand for fangst og arter som er avhengig av fangede arter. Målsettingen er at bestanden av arter som det fangstes på ikke skal reduseres til under et nivå som sikrer stabil tilvekst, og at det ikke skal oppstå irreversible endringer i det marine økosystem.

CCAMLR's oppgaver omfatter koordinering av forskning og innhenting av statistikk, vurdering av slike data, klarlegging av behovet for bevaringstiltak og vedtak om slike tiltak, samt iverksettelse av observasjons- og inspeksjonsordninger. Kommisjonen holder årlige møter i Hobart, Australia, der

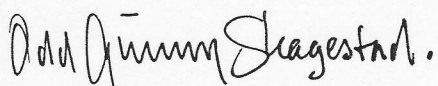
kommisjonens sekretariat holder til. Kommisjonens vedtak i realitetsspørsmål skal være samstemmige. Siste årsmøte fant sted 21. oktober - 1. november 1991. En redegjørelse for de saker som ble behandlet og de vedtak som ble truffet er gitt i vedlagte oppsummerende rapport fra den norske sjefsdelegat, ambassadør Jan Arvesen.

Vedlagt følger en oversikt over bevaringstiltak som for tiden er ikraft.

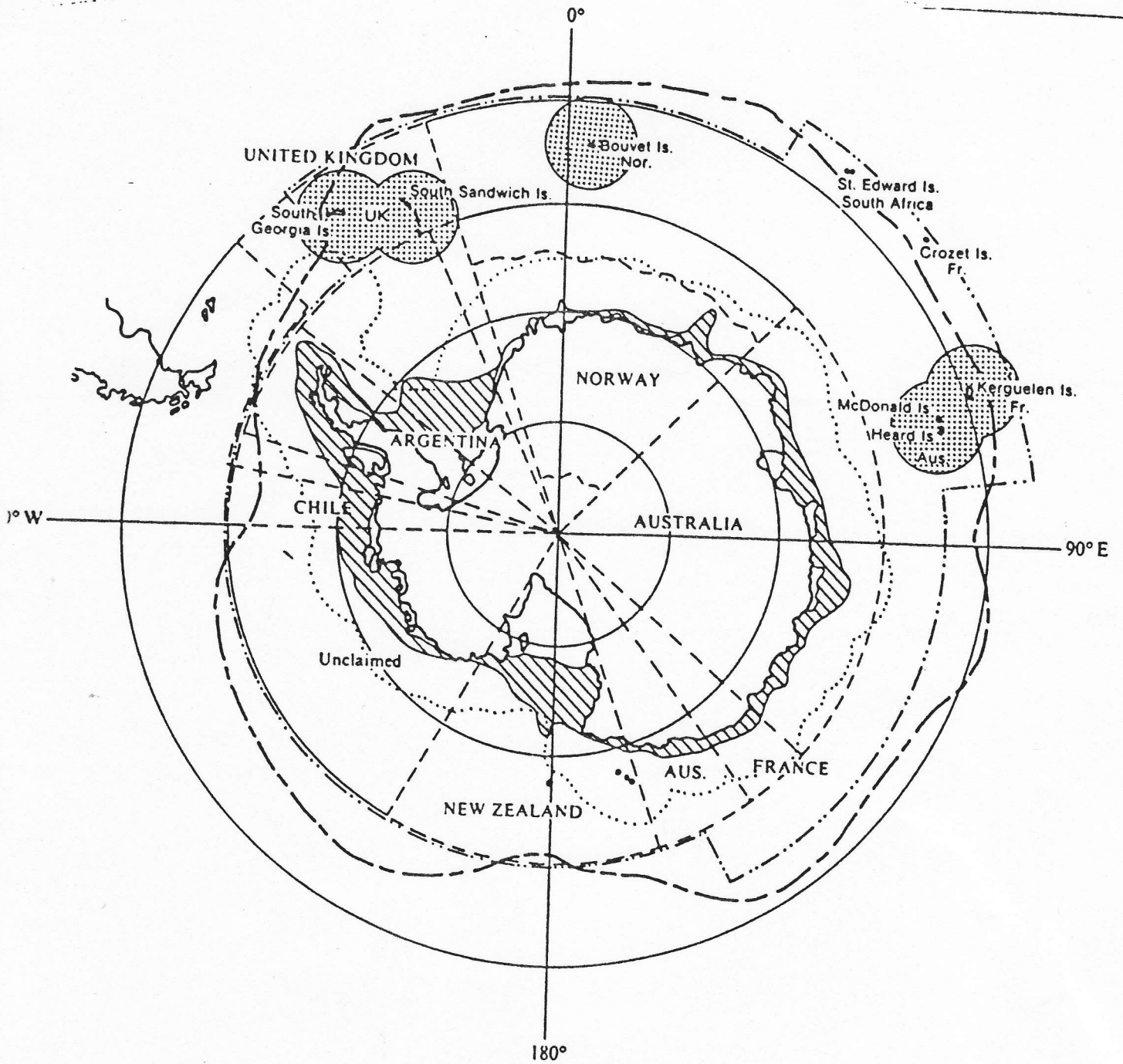
For en mer inngående redegjørelse for og analyse av CCAMLR's virksomhet vises til Alf Håkon Hoels utredning **FISHING IN ANTARCTIC WATERS: The Convention on Antarctic Marine Living Resources and the Regulation of Fisheries in the Southern Ocean**, som vedlegges.

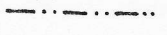

En eventuell norsk fiskerivirksomhet i antarktiske farvann vil måtte finne sted på de vilkår som er fastsatt av CCAMLR. Disse vilkår omfatter bl.a. de TAC-reguleringer som er gjort gjeldende for en rekke fiskeslag i nærmere angitte områder og som er nedfelt i angjeldende bevaringstiltak, jfr. vedlegg. Videre er det fastsatt et påbud om notifikasjon (via Utenriksdepartementet) om igangsettelse av nytt fiske i konvensjonsområdet. Denne notifikasjonsplikt gjelder imidlertid ikke for forskningsfartøyer eller forsøksfiske. Dessuten er det et vilkår at fartøyer som driver fiske i konvensjonsområdet har plikt til å innsende månedlige fangstmeldinger til CCAMLR.

Oslo, 18. mars 1992.

Odd Gunnar Skagestad.

- continental shelf
- 200-mile zones enforced by a recognized sovereign
- 200-mile limit
- CCAMLR area
- Antarctic Convergence
- Claim Boundary